

„TRANSPARENCY INTERNATIONAL“ LIETUVOS SKYRIAUS SIŪLYMAI DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PRANEŠĖJŲ APSAUGOS ĮSTATYMO ĮGYVENDINAMŲJŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ NUOSTATŲ

Dėl Vidinių informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų diegimo ir jų funkcionavimo užtikrinimo tvarkos aprašo

Siūlome į Aprašą įtraukti nuostatą, įpareigojančią generalinį prokurorą nustatyti vidinių administracinių procedūrų sąrašą ir tvarką, ir jo punktą formuluoti taip: „Įstaigoje nustatomos vidinės administracinės procedūros, užtikrinančios vidiniu kanalu gautos informacijos turinio ir kitų duomenų, leidžiančių identifikuoti informaciją apie pažeidimą pateikusį asmenį, konfidencialumą, kurių sąrašą bei tvarką patvirtina Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras“ (papildymas pabrauktas). Manome, kad turėtų būti nustatytas aiškus konfidencialumo įstaigose standartas. Be to, tokio sąrašo ir tvarkos nustatymas galėtų sudaryti pagrindą įvertinti, ar įstaiga tinkamai įgyvendina Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo reikalavimus. Tiesa, šiuo metu yra numatytas įpareigojimas taikyti tokias administracines procedūras, kurios užtikrintų konfidencialumą, tačiau nenumatyta, kaip konkrečiai jį užtikrinti. Atkreipiame dėmesį į tai, kad net ir vienas asmuo, nukentėjęs nuo netinkamos pranešėjų apsaugos sistemos, gali pakirsti visuomenės pasitikėjimą pranešėjų apsaugos institutu.

Atsižvelgiant į tai, kad Pranešėjų apsaugos įstatyme nustatyta, jog „įstaigomis“ laikomi tiek viešieji, tiek privatūs juridiniai asmenys, Aprašo 4 dalis turėtų būti taikoma tik privatiems juridiniams asmenims (kadangi visi viešojo sektoriaus juridiniai asmenys patenka į Aprašo 3 ir 5 punktų reguliavimo apimtį). Siekiant nuoseklumo ir įmonių, kurių atžvilgiu taikytini įstatymo reikalavimai, pagrįstų atrankos kriterijų, siūlytume privačias įmones įtraukti į įstatymo reguliavimo apimtį ne tik pagal darbuotojų skaičių, bet ir pagal kitus reikšmingus kriterijus – įmonių metines pajamas ir įmonių turto vertę. Dėl to siūlome Aprašo 4 punktą formuluoti taip: „Vidiniai kanalai privalo būti diegiami kitose įstaigose, išskyrus mažas ir labai mažas įmones, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme“.

Džiaugiamės, kad aprašo 9 punktą buvo papildytas reputacijos ir reikiamos kvalifikacijos reikalavimais asmenims, kurie įstaigoje administruoja vidinį pranešimų kanalą. Tačiau manome, kad formuluotė „reputacija ir kvalifikacija nekelia abejonių dėl jų galimybių tinkamai įgyvendinti Aprašo nuostatas“ yra pernelyg neapibrėžta ir turėtų būti tikslinama. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad turėtų būti užtikrintas nuostatos „Aprašo reikalavimus įgyvendinančiam kompetentingam subjektui negali būti daromas poveikis ar kitaip trukdoma atlikti jam šiame Apraše priskirtas funkcijas“ tinkamas įgyvendinimas.

Dėl Atlyginimo pranešėjams už vertingą informaciją tvarkos aprašo

Siūlome išbraukti Aprašo projekto 7.1 punktą, kuriuo vertinant galimybę sumokėti atlyginimą pranešėjui įpareigojama atsižvelgti į pateiktos informacijos konkretumą ir išsamumą. Manome, kad tokia sąlyga gali apriboti galimybę sumokėti atlyginimą pranešėjui tais atvejais, kai pateikta informacija yra išties svarbi, atskleidžia didelio masto galinčią atsirasti ar atsiradusią žalą, tačiau dėl tam tikrų priežasčių pranešėjas išsamios ir konkrečios informacijos apie įvykį pateikti negali. Manome, kad tokia atlyginimo sumokėjimo sąlyga nesusijusi su teikiamos informacijos vertingumu.

Atsižvelgiant į poreikį objektyviai nustatyti atlyginimo dydį pranešėjams, siekiant teisinio aiškumo ir siekiant užkirsti kelią galimiems diskriminavimo atvejams, nauju 11 punktu arba į dabartinį 10 punktą siūlome įtraukti nuostatą „Tvarką, kaip nustatomas atlyginimo dydis, kai nėra galimybės apskaičiuoti dėl pažeidimo atsiradusios ar galėjusios atsirasti žalos dydžio, patvirtina Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras“.

Dėl Kompensavimo pranešėjams už patiriamą neigiamą poveikį ar galimus padarinius dėl pateikto pranešimo tvarkos aprašo

Analogiškai kaip ir atlyginimo pranešėjams už vertingą informaciją tvarkos atveju, atsižvelgiant į poreikį objektyviai nustatyti kompensacijos dydį pranešėjams, siekiant užkirsti kelią galimiems diskriminavimo atvejams bei siekiant teisinio aiškumo, siūlome aprašo 10 punktą papildyti sakiniu „Kompensacijos dydžio nustatymo tvarką patvirtina Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras“.